

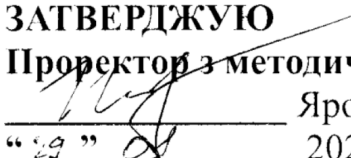
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра естрадно-вокального мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 **Ярослав ШТАНЬКО**

“29” 2025 р.

**ІСТОРІЯ ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма:	«Естрадний спів»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри естрадно-вокального мистецтва



Тарас КМЕТЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри естрадно-вокального мистецтва,
протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри



Наталія ТОЛОШНЯК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП



Наталія ТОЛОШНЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради,
протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

е-mail	kmetyuk.t.taras@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра естрадно-вокального мистецтва, ауд. 608
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/taras-kmetyuk
Сторінка курсу в СДО	Курс: Історія естрадно-вокального мистецтва 2к (УКД)

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Історія естрадно-вокального мистецтва» входить до вибірових дисциплін освітньо-професійної програми «Естрадний спів». Її вивчення сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти системи знань про історію українського естрадного вокального мистецтва, розвитку навичок критичного аналізу жанрово-стильових особливостей української естради, а також опануванню методів роботи з науковою, енциклопедичною, довідковою, популярною та методичною літературою, включно з інтернет-ресурсами. Дисципліна забезпечує теоретичну базу для формування фахової підготовки майбутніх артистів та ефективного використання знань у соціальній і музично-педагогічній діяльності.

Мета дисципліни – формування у здобувачів системного уявлення про історію естрадно-вокального мистецтва, розвиток творчих здібностей, інтелектуального потенціалу, естетичного світогляду та спонукання до самоосвіти; набуття вміння компетентно оперувати художньо-естетичними досягненнями в галузі національної та світової вокальної естради, а також формування критичного ставлення до художнього рівня естрадних творів.

Завдання дисципліни: надання здобувачам необхідної науково-методичної інформації для систематизації, поглиблення та практичного застосування знань з історії естрадно-вокального мистецтва; формування навичок володіння теоретичними, аналітичними та емпіричними методами оцінки історичних фактів і подій, пов'язаних із розвитком пісенного естрадного виконавства; ознайомлення з основними періодами становлення та еволюції естрадно-вокального мистецтва; виховання здатності до самостійного критичного аналізу жанрово-стильових характеристик сучасної пісенної естради; естетичне виховання майбутніх артистів естради, як носіїв національної культурної ідентичності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості основних етапів розвитку історії естрадно-вокального мистецтва;
- теоретичні, аналітичні та емпіричні методи оцінки історичних подій і фактів, пов'язаних з історією естрадного пісенного виконавства;
- художньо-естетичні досягнення у сфері національного та світового вокального мистецтва естради;
- загальні характеристики естрадних жанрів та їхню класифікацію.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **уміти:**

- орієнтуватись в хронології та змісті основних історичних періодів естрадно-вокального мистецтва;
- застосовувати теоретичні знання з історії естради для побудови власної професійної траєкторії;

- визначати характерні риси виконавських стилів провідних українських і зарубіжних естрадних співаків;
- вільно оперувати знаннями про естрадні жанри в контексті історико-культурного розвитку;
- здійснювати самостійну дослідницьку діяльність, спрямовану на вивчення творчості видатних естрадних виконавців з метою формування власного сценічного образу;
- осмислювати та узагальнювати творчі досягнення відомих вокалістів естради;
- аргументовано висловлювати власну позицію щодо дискусійних питань теоретико-методологічного характеру в галузі вокального естрадного мистецтва;
- інтегрувати базові теоретичні знання у власну виконавську практику.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Естрадний спів», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2025 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва результатів навчання
ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва. РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.
СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва. СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ECTS	Денна форма		Заочна форма
	3		3
		денна форма	заочна форма
	лекції	22	4

Аудиторні навчальні заняття	семінари	20	4
Самостійна робота		48	82
Форма підсумкового контролю	Залік		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Витоки та становлення українського естрадно-вокального мистецтва (кінець XIX ст. – 1930-ті рр.): жанрове розмаїття, інституції, стилістичні впливи

Термін «естрада»: еволюція поняття та структура жанрової системи. Жанрова типологія: пісенна естрада, естрадний концерт, вокально-інструментальні форми, розмовний жанр, мюзикл, ревію. Фольклорно-побутове підґрунтя української естради: народні гуляння, лірництво, дивертисменти та музичний театр. Формування української естрадної пісні на зламі XIX–XX ст. Основні напрями естрадної музики 1920-х років. Вулично-мітингова пісня, кафешантанна традиція, театри «синьоблузників», перші зразки джазових оркестрів. Участь громадських об'єднань у розвитку концертної естради. Поява джазу в Україні як культурно-естетичного виклику традиційним формам музики. Мюзикл як синтетичний жанр естрадного мистецтва: зародження, адаптація, сценічна трансформація.

Питання для самостійного вивчення: Історія естради як необхідна складова професійного формування вокаліста (1, 5, 7, 10, 14, 25).

Тема 2. Становлення української естрадної пісні в 1930–1950-х рр.: між традицією, репресіями й новаторством

Еволюція української естрадної пісні в контексті 1930-х рр. Зовнішні культурні впливи та феномен «залізної завіси». Культурна «відлига» 1950-х рр.: повернення джазу та розквіт української пісні. Акустична самодіяльність і паралельна естрада: грамплатівки, студії звукозапису та «музика на кістках». Процес інституціоналізації естради: формування професійної мережі. Державні концертні об'єднання «Укрестрада», «Укрконцерт». Зародження «класичного» репертуару української естрадної пісні 1950–1960-х рр. Видатні співаки Дмитро Гнатюк, Микола Кондратюк, Костянтин Огнєвий, Анатолій Мокренко, Олександр Таранець та ін.

Питання для самостійного вивчення: Видатні українські естрадні вокалісти 1950-х рр. Значення особистості виконавця в естрадному мистецтві (4, 6, 17, 19, 22, 24, 25).

Тема 3. Українська естрадна пісня та феномен ВІА у 1960–1970-х рр.

Ідеологічні чинники та трансформація освітньо-культурної політики у галузі естрадного мистецтва. Створення та функціонування Республіканської студії

естрадно-циркового мистецтва як важливого інституційного осередку професіоналізації виконавців естрадного жанру. Художньо-стильові тенденції української пісенної естради 1960-1970-х рр. Домінуючі стилістичні напрями світової естради та їх вплив на вітчизняну музичну культуру. Аналіз творчого феномену групи «The Beatles» як еталону формування класичного шоу-бізнесу. Генеза вокально-інструментальних ансамблів: жанрова специфіка та організаційна структура. ВІА «Кобза» – приклад інтеграції елементів української музичної традиції з модерними інструментальними технологіями. Трансформація музичної спадщини й еволюція стилю ВІА «Ватра». Творчість Ігоря Білозіра та Оксани Білозір. Київський мюзик-хол як форма театралізованого естрадного видовища.

Питання для самостійного вивчення: Ключові тенденції розвитку української пісенної естради у 1960-1970-х рр. у дослідженнях мистецтвознавців. (2, 7, 12, 18, 23).

Тема 4. Пісенна естрада України 1970–1980-х рр. у контексті формування національної музичної ідентичності

Розвиток авторської пісні на тлі становлення ВІА. Поява і вплив новітніх музичних течій 1970-х рр. (ф'южн і диско) на українську естрадну культуру. Формування творчої постаті Володимира Івасюка як символу нової української музичної ідентичності. Творча співпраця Володимира Івасюка і Софія Ротару: синтез композиторської індивідуальності та естрадного виконавства. Формування зіркового кола української естради 1970–1980-х рр.: соціокультурні та мистецькі чинники. Провідні представники нової генерації естрадних виконавців – С. Ротару, Н. Яремчук, В. Зінкевич, тріо Мареничів, Н. Матвієнко та ін. Найвідоміші українські естрадні пісні 1970–1980-х рр. Роль естрадно-симфонічного оркестру Укртелерадіо. Участь української діаспори у збереженні та розвитку національної естради. Творчість Квітки Цісик, Антіна Дербіша та інших виконавців.

Питання для самостійного вивчення: Вплив української естради 1970-1980-х рр. на формування національної музичної ідентичності в умовах радянської ідеології (1, 3, 4, 7, 10, 11, 15).

Тема 5. Формування нової української естради 1980–1990-х років у часи заборон. Фестиваль «Червона рута»

Українська естрада в умовах ідеологічного тиску пізнього радянського періоду. Роль музичної освіти у формуванні професійної естради. Внесок Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра. Запозичення західної моделі естради. Вплив творчості Майкла Джексона, Фредді Мерк'юрі та гурту «Queen» на українське музичне середовище. Становлення українського року: естетичні засади, тематичне наповнення та культурні виклики. Нова хвиля поетичного слова в українській естраді. Творчість Юрія Рибчинського, Вадима Крищенка, Степана Галябарди та ін. Фестиваль «Червона рута» на зламі епох. Жанрове розмаїття та трансформація фестивалю у 1990-2000-х рр. Відомі переможці фестивалю: Віктор Павлік, Андрій Миколайчук, «Брати Гадюкіни», «Танок на майдані Конго» та ін.

Питання для самостійного вивчення: Формування професійної освіти естрадного виконавства (2, 7, 10, 12, 18).

Тема 6. Українська естрада 1990–2000-х років у період формування шоу-бізнесу та злету нових фестивалів і артистів

Загальна характеристика української естради 1990-х рр. Фестивальний рух як інструмент культурної самоідентифікації: «Таврійські ігри», «Перлини сезону», «Пісня буде поміж нас» ім. В. Івасюка, «Пісенний вернісаж» та ін. Формування естрадного простору через творчість провідних виконавців Павла Дворського, Тараса Петриненка, Іво Бобула, Миколи Гнатюка, Павла Зіброва, Степана Гіги, Івана Поповича, Павла Зіброва та ін. Злети вітчизняного шоу-бізнесу. Постать Ірини Білик як «української Мадонна» та Олександра Пономарьова як зіркового символу 1990-х рр. Музичні гурти та сольні виконавці, що визначили звучання української естради 1990-х рр.: «Плач Єремії», «Аква Віта», «Фантом-2», Руслана, Наталія Могилевська, Віктор Павлік, «Піккардійська терція», та ін. Телевізійні, радійні та медіаресурси у формуванні музичного простору. Програми «Територія А», «Мелорама», «Хіт-парад 12-2», поява FM-станцій як новий вектор популяризації української пісні. Фестивалі і ЗМІ як чинники професійного зростання молодих виконавців. Початки інтеграції української естради у міжнародний культурний простір.

Питання для самостійного вивчення: Гурти і виконавці, знакові для українського звучання 1990-х рр. Назвіть принаймні п'ять і проаналізуйте їхню творчість (3, 4, 7, 10, 23).

Тема 7. Вокально-естрадні талант-шоу як чинник українського культурно-мистецького простору 1990-2000-х рр.

Музичні талант-шоу як форма комерціалізації мистецтва з використанням технологій шоу-бізнесу. Перші українські телевізійні вокальні талант-шоу «Караоке на Майдані» і «Шанс». Роль Ігоря Кондратюка як ведучого, продюсера та культурного менеджера. Шоу «Фабрика зірок» та наступні формати 2000-х рр.: «Суперзірка», «Народна зірка», «Співай як зірка». Масовізація вокального мистецтва та створення образів нових кумирів. Проєкт «Х-фактор» – потужний чинник розвитку української естрадної пісні. Медійна підтримка та вплив на музичний ринок. «Голос країни» як етап якісного зламу у форматі талант-шоу: вокальна майстерність, менторство, жанрове розмаїття, популяризація україномовної пісні. Яскраві постаті «Голосу країни» як представники нового покоління виконавців. Творчий стиль Тоні Матвієнко, Арсена Мірзояна, Марії Яремчук, Тетяни Решетняк.

Питання для самостійного вивчення: Шоу-бізнес як комерційна структура в галузі естрадно-вокального мистецтва – 2 год (3, 11, 20, 21, 25).

Тема 8. Євробачення як інструмент євроінтеграції українського естрадного мистецтва

Євробачення як чинник культурної взаємодії між Україною та Європою. Концепція конкурсу і його значення у формуванні іміджу країни. Історія

виникнення конкурсу та етапи еволюції його формату: зміни правил участі та голосування, введення півфіналів, залучення неєвропейських країн, статус «Великої п'ятірки». Мовна політика на Євробаченні. Музичні жанри та стилістика представлених композицій. Механізми голосування: від національного журі до SMS-голосування. Україна у контексті Євробачення. Актуальний регламент конкурсу (станом на 2025 р.)

Питання для самостійного вивчення: Як участь у Євробаченні вплинула на розвиток українського шоу-бізнесу та формування музичного іміджу України? Чи можна вважати Євробачення інструментом культурної дипломатії? (2, 3, 5, 7, 19)

Тема 9. Україна на Євробаченні: мистецький прорив у Європу

Початок участі України на Євробаченні (2003–2004). Дебют Олександра Пономарьова: пошук національного формату. Перемога Руслани з композицією «Wild Dances» як утвердження етномузики в європейському контексті. Культурне значення успіху і трансформація сприйняття української музики на міжнародній арені. Етапи мистецького пошуку та оновлення образів (2005–2012): від гурту «Гринджоли» до Гайтани. Вплив політичного контексту, жанрових змін і сценічної презентації на результати виступів. Роль шоу, сценографії і телепрезентації. Українські артисти на шляху до формування євростандарту з національним обличчям (2013–2016): Злата Огнєвіч, Марія Яремчук. Джамала як мистецький феномен. Новітній етап участі України на Євробаченні (2017–2025). Утвердження національного стилю у глобальному контексті. Перемога «Kalush Orchestra» (2022) як вияв етно-хіп-хопу і символу стійкості української культури.

Питання для самостійного вивчення: Які художні стратегії найчастіше використовували українські виконавці для привернення уваги європейської аудиторії? Обґрунтуйте, які риси свідчать про формування «українського бренду» в рамках Євробачення (2, 3, 7, 9, 19).

Тема 10. Сучасні рок- і етно-рок гурти в контексті естрадної музики України

Розвиток рок- і етно-рок музики в Україні. Жанрова еволюція, культурний вплив і провідні представники. Симбіоз рок-музики і фольклору у творчості гурту «Воплі Відоплясова». Святослав Вакарчук і «Океан Ельзи» як феномен сучасної української рок-сцени. Мистецька концепція гурту «The Hardkiss». Творчий шлях групи «Kozak System» як приклад поєднання патріотичного дискурсу з елементами етно-року і панку. Андрій Кузьменко і група «Скрябін» – іронія і щирість як складові універсального творчого почерку в українській естрадній музиці.

Питання для самостійного вивчення: історичні і культурні обставини, які вплинули на становлення рок-музики в Україні. У чому полягає відмінність між рок-гуртом і етно-рок гуртом у контексті української сцени? (2, 7, 8, 10, 12).

Тема 11. Українська естрада 2000–2025-х рр.: трансформації, тенденції, ідентичність

Стан української естради на рубежі XX–XXI ст. Початок 2000-х рр.: комерціалізація естрадного простору і становлення національного шоу-бізнесу. Стилiстичні напрями сольних виконавців: естрадно-романсовий, поп-шлягерний, естрадно-джазовий, фолк-естрадний та шансонний. Творчий шлях відомих артистів і гуртів початку 2000-х рр.: Тіна Кароль, «Вхід у змінному взутті», «Турбо-техно-саунд» та ін. Музична сцена 2010-х рр.: еволюція від поп-естради до стилізації та жанрового розмаїття. Нове покоління виконавців: «The Hardkiss», «Kazka», «Jamala», Monatik та ін. Фольклорна естетика у сучасному прочитанні в репертуарах гуртів і виконавців «ДахаБраха», «Опика», Illaria, Аліна Паш та ін. Цифрова епоха та вплив соцмереж (2020–2025). Стрімінг, TikTok-культура, молоді артисти нового покоління (Dzidzio, «Wellboy», Yaktak, Skofka, Артем Пивоваров, НК (Настя Каменських) та ін.) як репрезентанти трансформацій української естрадної сцени.

Питання для самостійного вивчення: Складіть умовну хронологію трансформацій української естради (2000–2025) з поділом на 3–4 ключові етапи (2, 13, 8, 16, 23).

Зміст семінарських занять

Тема 1. Витоки та становлення українського естрадно-вокального мистецтва (кінець XIX ст. – 1930-ті рр.): жанрове розмаїття, інституції, стилістичні впливи

1. Термін «естрада»: еволюція поняття та структура жанрової системи. Жанрова типологія: пісенна естрада, естрадний концерт, вокально-інструментальні форми, розмовний жанр, мюзикл, ревю тощо.
2. Фольклорно-побутове підґрунтя української естради: народні гуляння, лірництво, дивертисменти та музичний театр.
3. Формування української естрадної пісні на зламі XIX–XX ст.
4. Основні напрями естрадної музики 1920-х років. Вулично-мітингова пісня, кафешантанна традиція, театри «синьоблузників», перші зразки джазових оркестрів.
5. Участь громадських об'єднань у розвитку концертної естради.
6. Поява джазу в Україні як культурно-естетичного виклику традиційним формам музики.
7. Мюзикл як синтетичний жанр естрадного мистецтва: зародження, адаптація, сценічна трансформація.

Тема 2. Становлення української естрадної пісні в 1930–1950-х рр: між традицією, репресіями й новаторством

1. Еволюція української естрадної пісні в контексті 1930-х рр. Зовнішні культурні впливи та феномен «залізної завіси».
3. Культурна «відлига» 1950-х рр.: повернення джазу та розквіт української пісні.

4. Акустична самодіяльність і паралельна естрада: грамплатівки, студії звукозапису та «музика на кістках».
5. Процес інституціоналізації естради: формування професійної мережі. Державні концертні об'єднання «Укрестрада», «Укрконцерт».
6. Зародження «класичного» репертуару української естрадної пісні 1950–1960-х рр.
7. Видатні співаки цього періоду – Дмитро Гнатюк, Микола Кондратюк, Костянтин Огневий, Анатолій Мокренко, Олександр Таранець та ін. Характеристика творчості.

Тема 3. Українська естрадна пісня та феномен ВІА у 1960–1970-х рр.

1. Ідеологічні чинники і трансформація освітньо-культурної політики у галузі естрадного мистецтва. Створення та функціонування Республіканської студії естрадно-циркового мистецтва як важливого інституційного осередку професіоналізації виконавців естрадного жанру.
2. Художньо-стильові тенденції української пісенної естради 1960-1970-х рр.
3. Домінуючі стилістичні напрями світової естради та їх вплив на вітчизняну музичну культуру. Аналіз творчого феномену групи «The Beatles» як еталону формування класичного шоу-бізнесу.
4. Генеза вокально-інструментальних ансамблів: жанрова специфіка та організаційна структура.
5. ВІА «Кобза» – приклад інтеграції елементів української музичної традиції з модерними інструментальними технологіями.
6. Трансформація музичної спадщини й еволюція стилю ВІА «Ватра». Творчість Ігоря Білозіра та Оксани Білозір.
7. Київський мюзик-хол як форма театралізованого естрадного видовища.

Тема 4. Пісенна естрада України 1970–1980-х рр. у контексті формування національної музичної ідентичності

1. Розвиток авторської пісні на тлі становлення ВІА.
2. Поява і вплив новітніх музичних течій 1970-х рр. (ф'южн і диско) на українську естрадну культуру.
3. Формування творчої постаті Володимира Івасюка як символу нової української музичної ідентичності.
4. Творча співпраця Володимира Івасюка і Софія Ротару: синтез композиторської індивідуальності та естрадного виконавства.
5. Формування зіркового кола української естради 1970–1980-х рр.: соціокультурні та мистецькі чинники.
6. Провідні представники нової генерації естрадних виконавців – С. Ротару, Н. Яремчук, В. Зінкевич, тріо Мареничів, Н. Матвієнко та ін.
7. Найвідоміші українські естрадні пісні 1970–1980-х рр. Роль естрадно-симфонічного оркестру Укртелерадіо.
8. Участь української діаспори у збереженні та розвитку національної естради. Творчість Квітки Цісик, Антіна Дербіша та інших виконавців.

Тема 5. Формування нової української естради 1980–1990-х рр. у часи заборон. Фестиваль «Червона рута»

1. Українська естрада в умовах ідеологічного тиску пізнього радянського періоду.
2. Роль музичної освіти у формуванні професійної естради. Внесок Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра.
3. Запозичення західної моделі естради. Вплив творчості Майкла Джексона, Фредді Мерк'юрі та гурту «Queen» на українське музичне середовище.
4. Становлення українського року: естетичні засади, тематичне наповнення та культурні виклики.
5. Нова хвиля поетичного слова в українській естраді. Творчість Юрія Рибчинського, Вадима Крищенка, Степана Галябарди та ін.
6. Фестиваль «Червона рута» на зламі епох. Жанрове розмаїття і трансформація фестивалю у 1990-2000-х рр.
7. Відомі переможці фестивалю: Віктор Павлік, Андрій Миколайчук, «Брати Гадюкіни», «Танок на майдані Конго» та ін. Характеристика творчості.

Тема 6. Українська естрада 1990-х рр. у період формування шоу-бізнесу та злету нових фестивалів і артистів

1. Загальна характеристика української естради 1990-х рр.
2. Фестивальний рух як інструмент культурної самоідентифікації: «Таврійські ігри», «Перлини сезону», «Пісня буде поміж нас» ім. В. Івасюка, «Пісенний вернісаж» та ін.
3. Формування естрадного простору через творчість провідних виконавців Павла Дворського, Тараса Петриненка, Іво Бобула, Миколи Гнатюка, Павла Зіброва, Степана Гіги, Івана Поповича, Павла Зіброва та ін.
4. Злети вітчизняного шоу-бізнесу. Постать Ірини Білик як «української Мадонна» та Олександра Пономарьова як зіркового символу 1990-х рр.
5. Музичні гурти та сольні виконавці, що визначили звучання української естради 1990-х рр.: «Плач Єремії», «Аква Віта», «Фантом-2», Руслана, Наталія Могилевська, Віктор Павлік, «Піккардійська терція», та ін.
6. Телевізійні, радійні та медіаресурси у формуванні музичного простору. Програми «Територія А», «Мелорама», «Хіт-парад 12-2», поява FM-станцій як новий вектор популяризації української пісні.
7. Фестивалі і ЗМІ як чинники професійного зростання молодих виконавців. Початки інтеграції української естради у міжнародний культурний простір.

Тема 7. Вокально-естрадні талант-шоу як чинник українського культурно-мистецького простору 1990-2000-х рр.

1. Музичні талант-шоу як форма комерціалізації мистецтва з використанням технологій шоу-бізнесу.
2. Перші українські телевізійні вокальні талант-шоу «Караоке на Майдані» і «Шанс». Роль Ігоря Кондратюка як ведучого, продюсера та культурного менеджера.

3. Шоу «Фабрика зірок» та наступні формати 2000-х рр.: «Суперзірка», «Народна зірка», «Співай як зірка». Масовізація вокального мистецтва та створення образів нових кумирів.
4. Проєкт «Х-фактор» – потужний чинник розвитку української естрадної пісні. Медійна підтримка та вплив на музичний ринок.
5. «Голос країни» як етап якісного зламу у форматі талант-шоу: вокальна майстерність, менторство, жанрове розмаїття, популяризація україномовної пісні.
6. Яскраві постаті «Голосу країни» як представники нового покоління виконавців. Творчий стиль Тоні Матвієнко, Арсена Мірзояна, Марії Яремчук, Тетяни Решетняк.

Тема 8-9. Євробачення як інструмент євроінтеграції українського естрадного мистецтва. Україна на Євробаченні

1. Історія створення Євробачення. Еволюція формату конкурсу.
2. Мовна політика та жанрово-стилістичні трансформації на Євробаченні.
3. Система голосування на конкурсі: від національного журі до SMS-волевиявлення. Сучасний регламент конкурсу (станом на 2025 р.).
4. Перші кроки України на Євробаченні (2003–2004). Дебют Олександра Пономарьова (2003) як пошук мистецького вектора. Триумф Руслани з «Wild Dances» (2004).
5. Етап пошуків нових образів та викликів (2005–2012): розмаїття музичних підходів, формування сценічної стратегії українських виконавців.
6. Українські артисти на шляху до формування євростандарту з національним обличчям (2013–2016): Злата Огнєвіч, Марія Яремчук. Джамала як мистецький феномен.
7. Новітній етап участі України на Євробаченні (2017–2025). Утвердження національного стилю у глобальному контексті. Перемога «Kalush Orchestra» (2022) як вияв етно-хіп-хопу і символу стійкості української культури.

Тема 10. Сучасні рок- і етно-рок гурти в контексті естрадної музики України

1. Розвиток рок- і етно-рок музики в Україні. Жанрова еволюція, культурний вплив і провідні представники.
2. Симбіоз рок-музики і фольклору у творчості гурту «Воплі Відоплясова».
3. Святослав Вакарчук і «Океан Ельзи» як феномен сучасної української рок-сцени.
4. Мистецька концепція гурту «The Hardkiss».
5. Творчий шлях групи «Kozak System» як приклад поєднання патріотичного дискурсу з елементами етно-року і панку.
6. Андрій Кузьменко і група «Скрябін»: іронія і щирість як складові універсального творчого почерку в українській естрадній музиці.

Тема 11. Українська естрада 2000–2025: трансформації, тенденції, ідентичність

1. Стан української естради на рубежі XX-XXI ст.
2. Початок 2000-х рр.: комерціалізація естрадного простору і становлення національного шоу-бізнесу. Стилiстичні напрями сольних виконавців: естрадно-романсовий, поп-шлягерний, естрадно-джазовий, фолк-естрадний та шансонний.
3. Творчий шлях відомих артистів і гуртів початку 2000-х рр.: Тіна Кароль, «Вхід у змінному взутті», «Гринджоли» та ін.
4. Музична сцена 2010-х рр.: еволюція від поп-естради до стилізації та жанрового розмаїття. Нове покоління виконавців: «The Hardkiss», «Kazka», «Jamala», Monatik та ін.
5. Фольклорна естетика у сучасному прочитанні в репертуарах гуртів і виконавців «ДахаБраха», «Опукa», Illaria, Аліна Паш та ін.
6. Цифрова епоха та вплив соцмереж (2020–2025). Стрімінг, TikTok-культура, молоді артисти нового покоління (Dzidzio, «Wellboy», Yaktak, Skofka, Артем Пивоваров, NK та ін.) як репрезентанти трансформацій української естрадної сцени.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год., у т. ч. :	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	20
Підготовка до семінарських занять	12	22
Підготовка до поточного контролю	12	20
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	12	20

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).



2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).



3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу» здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні та семінарські заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).



4) щодо дотримання академічної доброчесності

«Положення про академічну доброчесність» закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).



5) щодо використання штучного інтелекту

«Положення про академічну доброчесність» визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та семінарських занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [покликанням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).



Види неформального та/або інформального навчання	Умови перезарахування
Участь з доповіддю на всеукраїнській/міжнародній науковій конференції. <i>Тематика:</i> історія естради, українська музика XX–XXI ст., шоу-бізнес тощо.	Учаснику конференції буде перезараховано 2 будь-яких семінарських заняття.
Ведення блогу / сторінки в соцмережах про українську естраду: огляди артистів, аналіз кліпів, розбір текстів пісень, історичні довідки.	За виконання цього виду інформального навчання буде перезараховано будь-яке семінарське заняття.
Пройходження онлайн-курсів на платформах Prometheus, Coursera, EdX, Udeemy. <i>Тематика:</i> історія естрадної музики, музичний менеджмент, культура XX ст., масова культура.	За наявністю сертифікату пройденного курсу буде перезараховано будь-яке семінарське заняття.
Участь у мистецьких проєктах: концерт, фестиваль тощо (як виконавець/учасник)	За участь у двох мистецьких проєктах буде перезараховано будь-яке семінарське заняття.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Результати навчання	Методи навчання	Метод оцінювання
РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	1. Вербальні методи: лекція, дискусія. 2. Метод самостійної роботи з літературою: конспектування, анотування, рецензування. 3. Метод об'єктивності та історизму: аналіз розвитку естради у контексті соціокультурних трансформацій. 4. Системно-структурний аналіз (зокрема, особистості естрадних співаків, їх стилістики).	Методи поточного оцінювання: 1. Усне опитування. Під час семінарських занять: перевірка розуміння лекційного матеріалу, здатності вести діалог, висловлювати аргументовану думку. 2. Письмовий контроль. Аналітичні відповіді, есе або міні-

	5. Компаративний метод: порівняння українських і світових виконавців, стилів, епох. 6. Творчо-комунікативний метод: відвідування концертів, слухання музики, перегляд відео, обговорення сценічних образів. 7. Наукові та інформаційні методи: підготовка рефератів, презентацій. 8. Емпіричні методи: залучення студентів до участі в обговореннях, дебатах, творчих воркшопах.	дослідження (наприклад, аналіз творчості естрадного виконавця). 3. Презентація. Публічний виступ з темою, пов'язаною з історією естради (біографія артиста, феномен фестивалю, аналіз естрадного жанру). 4. Самоконтроль Підсумкове оцінювання – залік.
ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	Методи: 1.Компаративний: порівняння музичних стилів різних епох, країн, виконавців. 2.Історико-аналітичний (об'єктивність та історизм): вивчення стилів у їхньому культурно-історичному контексті. 3.Системно-структурний аналіз: розбір композиційної будови твору, вокальної подачі, тембру виконавця тощо. 4.Вербальні: дискусія, діалог, лекція. 5.Емпіричний метод: прослуховування фрагментів музичних творів і їх розбір. 6.Метод самостійної роботи з науковою літературою.	Методи поточного оцінювання: 1. Усне опитування / дискусія. 2. Письмові завдання. 3. Презентація. 4. Самоконтроль. Підсумкове оцінювання – залік.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – «2»; «3»; «4»; «5». У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно» – здобувач глибоко і обґрунтовано розкриває зміст всіх питань щодо теми, яка обговорюється на занятті, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює явища і події з історії української вокальної естради. Виявляє самостійне, творче ставлення до концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів. Проявляє розуміння історичних тенденцій розвитку естрадно-вокального виконавства;

«добре» – здобувач обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує історичні тенденції та стилістичні течії мистецтва пісенної естради, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань з незначними помилками. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів;

«задовільно» – здобувач частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання теми;

«незадовільно» – відповіді здобувача мають репродуктивний характер. Він неефективно використовує знання, поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та не обґрунтовує її. Студент не використовує додаткові джерела і матеріали; слабо орієнтується в історичних етапах розвитку вокально-естрадного мистецтва, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення

дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (залік) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з Шкалою оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бобул І. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця XX – початку XXI століття : дис. ...канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018. 219 с.

2. Дрожжина Н. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика. Харків : Естет Принт, 2019. 336 с.

3. Дружинець М. Естрадне музичне мистецтво України кінця XX – початку XXI століття як фактор євроінтеграції української культури : дис. ...канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021, 226 с.

4. Кметюк Т. Курс «Історія естрадно-вокального мистецтва» у системі підготовки бакалаврів Університету Короля Данила. *Digitization of the educational process in the field of culture and art : Proceedings of the scientific and pedagogical intership*. (Riga, the Republic of Latvia, November 6 – December 17, 2023). Riga, Latvia, 2023. P. 10–13.

5. Конвалюк У. Персонологічний дискурс вокального мистецтва української естради 70-років ХХ – початку ХХІ століть : монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2023. 288 с.

6. Красовська Л., Кудрич Л., Манько С., Михайлюченко О., Іванов В. Українська вокальна естрада поч. ХХІ ст.: у пошуках новаційних концептуальних обріїв. *Слобожанські мистецькі студії*. 2025. Вип 1 (07). С. 62–66.

7. Мистецтво естради: проблеми виконавської практики, системи освіти й наукових досліджень : матер. IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 18.11.2021 р.) / редкол.: О. В. Яковлев, Г. Е. Овчаренко [та ін.] ; КМАЕЦМ. Київ : КМАЕЦМ, 2021. 122 с.

8. Овсяннікова Н. Українська естрадна пісня: тенденції розвитку. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 1. С. 170–173.

9. Ороновський А., Цап Г., Ороновська Л. Окремі аспекти розвитку української естрадної пісні у постколоніальний період кінця ХХ – початку ХХІ століття. *Мистецтвознавчі записки*. 2021. Вип. 40. С. 145–152.

10. Подунай А. Я. Стилєві виміри української пісенної естради кінця ХХ – початку ХХІ століття : дис. ...д-ра філософії : 025 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2024. 216 с.

11. Пухарєв Ф. Це вам не естрада. Крутими стежками української поп-музики ХХ століття. Київ : Лабораторія, 2025. 368 с.

12. Самая Т. Вокальне мистецтво естради: український контекст : монографія. Київ : Четверта хвиля, 2019. 152 с.

Додаткова література

13. Бежнар Г. Теорія масової культури : курс лекцій : навч. посіб. Київ, 2020. 49 с.

14. Бурлака А. Українська естрадна пісня в умовах глобалізації. *Сучасні дослідження культури і мистецтва* : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. Сєверодонецьк, 2021. С. 123–125.

15. Головкова М. Сучасна проблематика дослідження естрадного вокального мистецтва: культурологічний вимір. *Культура і сучасність*. 2022. № 1. С. 81–86.

16. Зосім О. Традиційна естрадна пісня. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2022. Вип. 2. С. 153–158.

17. Кметюк Т. Історія створення та діяльності першого навчального закладу в Україні з підготовки естрадних виконавців. *Естрадно-вокальне мистецтво: історія, теорія, практика* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (4 червня 2024 р.). Івано-Франківськ. С. 39–41.

18. Кметюк Т. Трансформація музичної спадщини й еволюція стилю ВІА «Ватра» у контексті становлення української естради. *Естрадно-вокальне мистецтво: історія, теорія, практика* : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (4 червня 2025 р.). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. С. 81–84.

19. Колосок В. Аналіз характерних особливостей сучасних українських естрадних хітів на прикладі творів-переможців міжнародного конкурсу «Євробачення» 2004, 2016, 2022 років. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2022. № 3. С. 233–239.

20. Овсянніков В. Український поп-рок у контексті розвитку популярної музичної культури кінця XX – початку XXI століття: дис. ...канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Київ, 2019. 196 с.

21. Попова А. О. Становлення вокально-джазового виконавства у культурному просторі Києва : дис. ...д-ра філософії : 025 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2023. 193 с.

Електронні інформаційні ресурси

22. Бобул І. Вокально-естрадне виконавство як соціокомунікативний феномен. *Музикознавство і гуманітарні науки*. URL: <http://www.musicology-humanities.com/index.php/test> (дата звернення: 06.02.2025).

23. Золотий фонд української естради : Сайт про найкращих співаків, композиторів і поетів-піснярів 50-х – 90-х. URL : <http://www.uaestrada.org/> (дата звернення: 06.02.2025).

24. Рябуха Т. Специфіка впливу джазового співу на естрадне мистецтво України. Традиції та інновації у вищій архітектурно-художній освіті. 2019. Вип. 3. С. 102–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tnvakho_2019_3_18 (дата звернення: 06.02.2025).

25. Яковенко Г. Історичний аспект вітчизняного естрадного мистецтва : веб-сайт. URL: https://revolution.allbest.ru/culture/01233282_0.html (дата звернення: 06.02.2025).